

Sygn. akt: *IC 2245/19* upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2019 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Marek Adamczyk
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Katarzyna Ignaszak

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2019 r. w Toruniu

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko L. J.

o zapłatę

oddala powództwo.

IC 2245/19

UZASADNIENIE

(...) S.A. w B. wniosła o wydanie przeciwko L. J. nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie weksła własnego, wystawionego przez pozwaną.

Mając na uwadze wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 13.09.2018r., sygn. akt C – 176/17, postanowieniem z 4.07.2019r. sąd stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, a przewodniczący wezwał powódkę do usunięcia braków pozwu w zakresie umożliwiającym ocenę czy umowa podstawowa, której wykonanie było zabezpieczone wekslem in blanco, nie zawierała klauzul abuzywnych (k. 15).

W piśmie przygotowawczym z 16.07.2019r. (k. 19) powódka wyjaśniła, że weksel został jej wręczony dla zabezpieczenia spłaty pożyczki w kwocie 5500zł, udzielonej pozwanej na podstawie umowy z 28.12.2017r. Pozwana dokonała wpłat na łączną kwotę 3894zł.

Postanowieniem z 17.08.2019r. sąd stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty (k. 44).

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa, zarzucając powódce stosowanie klauzul niedozwolonych dotyczących kosztów pożyczki (k. 32-35).

Sąd ustalił, co następuje.

W dniu 28.12.2017r. strony zawarły umowę, na podstawie której powódka udzieliła pozwanej pożyczki w kwocie 5500zł, a pozwana zobowiązała się zwrócić tą kwotę w 36 miesięcznych ratach wraz z odsetkami, których wysokość

wynosiła 9,80 %, a ponadto zapłacić powódce opłatę przygotowawczą w kwocie 129zł, prowizję w kwocie 4471zł oraz wynagrodzenie za przyznanie (...) w kwocie 900zł (przy czym wszystkie wymienione koszty zostały skredytowane).

(dowód: odpis umowy k. 22-27)

Dla zabezpieczenia spłaty pożyczki pozwana wręczyła powódce weksel in blanco i upoważniła do jego uzupełnienia poprzez wpisanie sumy odpowiadającej aktualnemu zadłużeniu m.in. w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

(dowód: deklaracja wekslowa k. 7)

W dniu 7.05.2019r. powódka uzupełniła weksel na sumę 8863,16 zł z terminem płatności 6.06.2019r. i wezwała pozwaną do jego wykupienia.

(dowód: odpis weksla k. 5, oryginał w kasetce, okoliczność bezsporna)

Sąd zważył, co następuje.

Powódka jest posiadaczem weksla własnego, wystawionego przez pozwaną. Weksel był niepełny w chwili wystawienia, wobec czego dłużniczka mogła bronić się zarzutem, iż został uzupełniony niezgodnie z porozumieniem (art. 10 Pr. wekslowego). Pozwana w sposób dorozumiany podniosła taki zarzut, wskazując na niedozwolone postanowienia umowy pożyczki, której spłatę weksel zabezpieczał. Zarzut ten okazał się uzasadniony.

Zgodnie z art. 385¹ kc , postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne), co nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, co w szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4).

W okolicznościach sprawy pozwanej bezspornie przysługuje status konsumenta, a umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca.

Istotą dobrego obyczaju jest szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka. Z dobrymi obyczajami kłóci się zatem takie postępowanie, którego celem jest zdezorientowanie konsumenta, wykorzystanie jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowanie stosunku prawnego z naruszeniem zasady równości stron. W polskiej judykaturze wyjaśniono, że przez działanie wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - należy rozumieć wprowadzanie do wzorca klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron tego stosunku; rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza zaś nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków stron, wynikających z umowy, na niekorzyść konsumenta; ocena rzetelności określonego postanowienia wzorca umownego może być dokonana za pomocą tzw. testu przyzwoitości, polegającego na zbadaniu, czy postanowienie wzorca jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów oraz jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w sytuacji, w której postanowienie to nie zostałoby zastrzeżone; jeżeli bez tego postanowienia znalazłby się on - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, należy uznać je za nieuczciwe (vide: wyrok SN z 27.11.2015r., I CSK 954/14 i powołane tam orzecznictwo). Z kolei Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyraził pogląd, iż dla oceny, czy zachodzi sprzeczność z dobrymi obyczajami (stosownie do dyrektywy 93/13/EWG) istotne jest czy przedsiębiorca, traktujący konsumenta w sposób sprawiedliwy

i słuszny, mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument zgodziłby się na sporne postanowienie wzorca w drodze negocjacji indywidualnych (wyrok z 14 marca 2013 r., C-415/11).

Zawarta przez strony umowa przewidywała, że poza odsetkami i opłatą przygotowawczą w kwocie 129zł (które to postanowienia nie budzą zastrzeżeń) pozwana zapłaci powódce 4471zł tytułem prowizji oraz 900 zł za samą możliwość skorzystania z odroczenia terminów płatności maksymalnie dwóch kolejnych rat albo obniżenia wysokości czterech rat (usługa (...)). Łączna suma dodatkowych kosztów to 5371 zł, co stanowi 97,65 % kapitału pożyczki. Ani postanowienia dotyczące prowizji, ani też postanowienia dotyczące usługi (...) nie określają głównych świadczeń stron umowy pożyczki. N. do nich wyłącznie postanowienia dotyczące przedmiotu pożyczki i warunków jej zwrotu. Sąd Okręgowy w Toruniu konsekwentnie prezentuje stanowisko, iż prowizja, jak też inne koszty pożyczki powinny znajdować odzwierciedlenie w rzeczywiście ponoszonych przez pożyczkodawcę kosztach, a ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na pożyczkodawcy. W przypadku, gdy ekwiwalentność prowizji nie zostanie wykazana uznać należy, że postanowienia jej dotyczące stanowią klauzulę niedozwoloną, jako niezgodnione indywidualnie i kształtujące prawa oraz obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interes. Bez znaczenia jest przy tym, że sporne koszty mieszczą się w limicie , określonym w ustawie o kredycie konsumenckim. Dodatkowe opłaty nie mogą bowiem stanowić źródła zysku przedsiębiorcy i powinny być kształtowane w sposób odzwierciedlający rzeczywiście ponoszone koszty (tak przykładowo wyrok z 20 lutego 2019 r., sygn. akt VIII Ca 107/19 i wyrok z 20 marca 2019r., sygn. akt VIII Ca 72/19). Prowizja z natury rzeczy nie odzwierciedla ponoszonych kosztów, tylko zysk przedsiębiorcy. Powódka zresztą wyraźnie wskazała, iż stanowi ona dodatkowe wynagrodzenie za udzielenie pożyczki, a nie rekompensatę poniesionych kosztów (k. 48v). Także sama możliwość skorzystania przez biorącego pożyczkę z możliwości odroczenia terminów płatności rat lub ich obniżenia, nie powoduje po stronie dającego pożyczkę żadnych kosztów.

Mając powyższe na uwadze, sąd uznał postanowienia dotyczące prowizji i wynagrodzenia za usługę (...) za niedozwolone klauzule umowne, niewiążące pozwanego konsumenta. Eliminacja spornych klauzul, przy zachowaniu pozostałych warunków umowy, skutkuje obniżeniem podlegającego spłacie kapitału (o kwotę 5371zł), a w konsekwencji obniżeniem sumy należnych odsetek (z 1744 zł do 889,44 zł) i finalnie – wysokości miesięcznych rat (do kwoty 181,07 zł). W konsekwencji, na dzień wypełnienia weksła suma wymagalnych rat wynosiła 2716,05 zł (15 x 181,07 zł). Tymczasem pozwana zapłaciła łącznie 3894 zł. Nie było więc podstaw do uzupełnienia weksła. Wypełnienie weksła in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem, zasadniczo nie powoduje jego zupełnej nieważności, natomiast wystawca jest zobowiązany wyłącznie w granicach porozumienia. W okolicznościach sprawy brak było jednak w ogóle podstaw do uzupełnienia weksła, wobec czego jego wypełnienie nie doprowadziło do powstania, po stronie pozwanej, zobowiązania do zapłaty jakiegokolwiek części sumy wekslowej.

Mając powyższe na uwadze i na podstawie powołanych przepisów prawa, sąd orzekł jak w sentencji.